

2019-04-25

Dnr 19/01231

Er ref. Dnr: 18-1759-60

Post- och telestyrelsen
smp@pts.se

Remissyttrande över PTS utkast till beslut om fortsatt reglering rörande utsändning av fri-tv och analog ljudradio via marknätet

Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) önskar framföra följande synpunkter på de båda utkasten till beslut. Yttrandet begränsas i huvudsak till avsnitt 2 i respektive utkast som rör marknadsavgränsning.

Inledning

MPRT kan konstatera att marknätet, trots den tekniska utvecklingen av både tjänster och distribution av rörlig bild och ljud, är av stor betydelse och bidrar till en mångfald inom radio och tv. MPRT arbetar nu med att ta fram en strategi inför den tillståndsgivning för marksänd tv som inleds under hösten 2019. Vid kontakter som MPRT haft med olika intressenter har framkommit att marknätet alltjämt har en stor betydelse för den reklamfinansierade tv-verksamheten. Sedan augusti 2018 finns det möjlighet att sända nationell analog kommersiell radio. De bolag som ansökte om tillstånd lade höga anbudsbelopp. De nya tillstånden får anses bidra till en förbättrad konkurrens och har lett till ökade lyssnarsiffror och som en effekt av det ökade reklaminvesteringar. Även om webb-tv och webb-radio ökar i betydelse över tid är MPRT tveksam till om tiden ännu är mogen för att anse att slutkunderna anser programtjänsterna som rör fri-tv respektive nationell analog ljudradio i marknätet är utbytbara mot fri-tv-kanalernas play-tjänster eller fritt tillgängligt ljudinnehåll på internet.

PTS utkast till beslut rörande fri-tv

Avgränsnings av slutkundsmarknaden (2.3)

Det finns ytterligare en fri-tv-kanal i marknätet, TV Finland. Tillståndet innehas av Sverigefinska Riksförbundet. Tillstånden innebär en rätt att under hela dygnet sända tv-program och sökbar text-tv över de områden som nås från de större sändarstationerna i Stockholm/Nacka, Västerås och Uppsala samt över

Norrbottnen. Tillståndet innebär endast en rätt för Sverigefinska Riksförbundet att vidareända programtjänster som samtidigt sänds eller kort tid dessförinnan sänts av Finlands public servicebolag YLE.

Utbyttbarheten från efterfrågesidan mellan fri-tv och övriga tjänster på rörlig bild (2.3.4)

MPRT delar PTS bedömning att fri-tv och betal-tv via marknätet skiljer sig åt och att de därmed inte kan anses utbytbara.

MPRT är dock tveksamma till PTS bedömning att det i dag får anses råda en utbyttbarhet mellan fri-tv i marknätet och motsvarande kanaler i bolagens play-tjänster. För att vara utbytbara bör det i första hand gälla samtidiga linjära sändningar i både marknätet respektive i play-tjänsten. De flesta hushåll har tillgång till internetabonnemang med tillräckligt snabb hastighet för att se på tv via internet (både linjära sändningar och play-tjänster) men det förutsätter att personer i hushållet inte önskar använda internetkapaciteten samtidigt för annan användning, exempelvis för kapacitetskrävande spel eller annan form av rörlig bild. Vidare kan tillgången till internet vara begränsad i sommarstugor och husvagnar m.m. Då det även saknas dataunderlag som visar i vilken utsträckning hushåll som ser på fri-tv är villiga att i stället titta på motsvarande innehåll på tv via internet är det - även med en framåtblickande perspektiv - tveksamt att se dem som utbytbara.

Utbyttbarhet från utbudssidan (2.3.5)

Nuvarande sändningstillstånd upphör den 31 mars 2020 och under hösten 2019 ska tillstånd utlysas på nytt. De programbolag som meddelas tillstånd får själva avgöra om de vill sända sina kanaler som fri-tv eller betal-tv. De har också möjlighet att under tillståndperioden växla från att vara en fri-tv-kanal till att vara en betal-tv-tjänst och vice versa. Det finns därför teoretiska förutsättningar för programbolag som beviljas tillstånd från april 2020 att tillhandahålla fri-tv i marknätet i högre grad än i dag. Det är dock tveksamt om så kommer att ske. Antalet fri-tv-kanalerna har under lång tid varit få. Det får därför anses vara svårt att finansiera verksamheten i marknätet enbart genom reklamintäkter.

Slutsatser av den produktmässiga marknadsavgränsningen (2.3.6)

Det bör övervägas om produktmarknaden i slutkundsledet ska avgränsas till att endast omfatta fri-tv i marknätet.

Konkurrenssituationen på slutkundsmarknaden (2.4)

MPRT delar PTS slutsats att i frånvaro av reglering på grossistmarknaden finns risk för konsumentskada.

Produktmässig avgränsning av den relevanta grossistmarknaden (2.5)

Marknätet har alltså en stor betydelse för programbolagen och MPRT delar PTS bedömning att om programbolagen lämnar marknätet helt riskerar de att förlora ett stort antal tittare och därmed också förlora en stor del av intäkterna. Marknätet bör därför ur ett efterfrågeperspektiv utgöra en egen grossistproduktmarknad. Det kan

inte heller anses finnas några företag som kan etablera ett nät motsvarande nuvarande marknät som tillhandahålls av Teracom.

Motverkande köparmakt (4.9)

MPRT delar PTS bedömning att Teracom får anses ha en väsentligt starkare förhandlingsposition än de kunder som köper utsändningstjänsten för att tillhandahålla fri-tv. Som PTS anger i sitt utkast till beslut kan SVT inte välja att avstå från att sända i marknätet. Vad gäller den kommersiella aktören TV4 får bolaget anses ha en något bättre förhandlingsposition än SVT. Fri-tv-kanalen TV4 får, med en tittartidsandel på 23 procent, anses ha en stor betydelse för att marknätet ska anses vara en attraktiv plattform. Det får därför även anses ligga i Teracom's intresse att marknätet tillhandahåller denna tjänst. Teracom får dock gentemot TV4 anses ha en mycket stark förhandlingsposition men att denna position är något mindre stark än den som gäller för public service-tjänsterna.

PTS utkast till beslut rörande nationell analog radio

Avgränsning av slutkundsmarknaden (2.3)

I tillägg till vad som anges i utkastet om konsumtion av ljudinnehåll kan nämnas att i det utbud av radiokanaler som idag sänds ut digitalt i marknätet av Teracom, ingår även programtjänster som programbolagen har digitala sändningstillstånd för. Det gäller exempelvis programtjänsterna Mix Megapol, NRJ och RIX FM. Bolagen har dock valt att begära uppskov med sändningsstarten för dessa programtjänster. DB Media AB, Kilohertz AB och Skärgårdsradion AB har begärt och fått uppskov med sändningsstarten till den 1 juli 2019, medan övriga tillståndshavare ska inleda sina sändningar senast den 1 januari 2020 (dnr 18/02728 respektive 19/00132).

Utbyttbarheten från efterfrågesidan (2.3.4)

MPRT delar PTS uppfattning att digitala ljudradiosändningar idag inte är utbytbara mot analoga ljudradiosändningar via marknätet för slutkunderna.

Vad gäller analog kommersiell radio synes den ha stärkt sin position sedan MPRT meddelade nationella tillstånd och en stor del av lyssnandet sker alltjämt via marknätet. Då det saknas dataunderlag som visar i vilken utsträckning slutanvändare som lyssnar på analog kommersiell radio är beredda att i stället lyssna på liknande innehåll via internet kan det inte - även i ett framåtblickandes perspektiv - anses konstaterat att slutkunderna finner dem utbytbara.

Utbyttbarhet från utbudssidan (2.3.5)

MPRT delar PTS bedömning att det saknas förutsättningar för ytterligare programbolag att tillhandahålla analog radio. Vad gäller analog kommersiell radio förutsätter det att nuvarande tillstånd överläts eller, efter beslut om återkallelse, utlyses på nytt.

Slutsats: produktmässiga marknadsavgränsningen (2.3.6)

Det bör övervägas att avgränsa produktmarknaden för slutkundsmarknaden till enbart analog ljudradio i marknätet.

Konkurrenssituationen på slutkundsmarknaden (2.4)

MPRT delar PTS bedömning.

Produktmässig avgränsning av den relevanta grossistmarknaden (2.5)

MPRT delar PTS bedömning. Sveriges Radio har inte ett teknik neutralt uppdrag och kan därför varken välja att ha en lägre täckningsgrad eller välja distribuera enbart via internet. MPRT bedömer vidare att det inte heller finns något annat företag än Teracom som kan tillhandahålla en utsändningstjänst via marknätet som uppfyller de villkor om täckningsgrad och robusthet som gäller för Sveriges Radios och UR:s sändningar.

Detta yttrande har beslutats av enhetschefen Georg Lagerberg efter föredragning av juristen Eva Bengtsson Åström.

Georg Lagerberg

Eva Bengtsson Åström